

TANA FREŇ

U ŠUMI

Prevela
Nela Ivanović

Laguna

Naslov originala

Tana French
IN THE WOODS

Copyright © 2007 by Tana French
Translation Copyright © 2009 za srpsko izdanje, LAGUNA

*Za mog oca Dejvida Frenča
i moju majku Elenu Hvastov-Lombardi*

„Verovatno je to bila samo nečija nevaljala crna pudla.
Ali uvek sam se pitala... Šta ako je to, u stvari, bio On, i
ako je zaključio da nisam toga vredna?“

Toni Kušner, *Svetla soba zvana dan*

Veoma sam zahvalna za dopuštenje da u tekstu koristim delo zaštićeno autorskim pravima: – Odlomak iz pesme „Na britanskom ratnom groblju Bajе“ iz *Zbirke pesama 1951–2000*. Čarlsa Kozlija, koje je objavio Mekmilan. Copyright © Estate of Charles Causley 2000, novo izdanje na osnovu odobrenja kompanije David Higham Associates, 5–8 Lower John Street, Golden Square, London W1F 9HA.

PROLOG

Zamislite leto ukradeno iz nekog filma o detinjstvu glavnog junaka, čija se radnja dešava pedesetih godina prošlog veka u malom gradu. Nije to jedno od onih irskih leta koje bi samo gurman finog nepca umeo da razlikuje od ostalih godišnjih doba, u jedva vidljivim prelazima sivih nijansi oblaka i meke kiše kao na nekom akvarelu; ovo je leto gromoglasno i ekstravagantno u svom vreloom plavetnilu. Ono ti eksplodira na jeziku ukusom bujne trave, tvog zdravog znoja, „mari“ keksa sa maslacem koji curi iz pukotina i boca limunade ispijenih u kućicama na drvetu. Ono ti golica lice be-em-iks povetarcem i bubamarom koja ti mili uz ruku; ono ti svaki udah puni mirisom pokošene trave i rublja koje se suši na vetru; ono zuji i pevuši cvrkutom ptica, zujanjem pčela, šuškanjem lišća, zvucima odbijanja fudbalske lopte i preskakanja konopca uz povike – jedan! dva! tri! Ovo je leto koje se nikada neće završiti. Ono započinje svakoga dana, uz reklame za sladoled i kucanjem na vrata tvog najboljeg druga, a završava dugim, sporim spuštanjem sumraka i majčinom siluetom koja se ocrtava na kućnim vratima dok te doziva kući, glasom pomešanim s cijukom slepih miševa, upletenim u grane stabala poput niti crne čipke. Ovo je leto nad letima u svom punom sjaju.

Zamislite mali, uredni lavirint kućica na brdu samo nekoliko milja od Dablina. Jednoga dana, tvrdila je vlada, ovo mesto postaće

užurbano predgrađe velikog grada, savršeno rešenje za prenase-
ljenost, siromaštvo i sva druga zla urbanizma; međutim, sada je
tu samo šačica istovetnih kuća, podeljenih po vertikali, još uvek
dovoljno novih da izgledaju kao da su iznenađene sopstvenim
postojanjem i pomalo nespretnim bivstvovanjem na padinama tog
brda. I dok je vlada raspredala o restoranima Mekdonaldsa i naj-
novijim LCD monitorima, nekoliko mladih porodica je – bežeći od
gazda iznajmljenih stanova i poljskih ve-cea, što je bila stvarnost
u Irskoj sedamdesetih godina koju su svi izbegavali da spomenu,
sanjajući o velikim baštama u zadnjem delu dvorišta i putevima na
kojima bi deca mogla da se igraju školice, ili jednostavno kupujući
sebi dom kakav su sa svojim učiteljskim i šoferskim platama mogli
da priušte – spakovalo svoje prnje i pohrlilo drumom s dve trake
između kojih su u travi rasle ljubičice, ka svom novom početku,
svežem poput pepermint.

Bilo je to pre deset godina, a bledunjava stroboskopska svetla
velikih trgovinskih lanaca i mesnih zajednica, podvedena pod
zajednički naziv „infrastruktura“, nisu se još materijalizovala
(neki sitni, nevažni političari su povremeno u Donjem domu
parlamenta žalavali o mutnim poslovima sa zemljištem, uzalud).
Farmeri su i dalje napasali krave kraj puta a u noći su, naspram
tamnog neba, treperila samo retka sazvežđa svetiljki ispred kuća
ščućurenih na obroncima; iza toga, na zemljištu na kojem bi
po planovima jednog dana trebalo da izraste tržišni centar i mali
uredni park, širilo se više od dva kvadratna kilometra i ko zna
koliko vekova šume.

Prilazimo bliže, prateći troje dece što se veru preko tanke opne
od cigle i maltera koja šumu drži na odstojanju od kuća. Njihov
tela pokazuju savršenu ekonomiju pokreta i potencijale koji
čekaju da se razbuktaju; ona su aerodinamična poput lakih vazdu-
šnih jedrilica i još ne poznaju stid. Bele tetovaže – munja, zvezda,
blesak na mestima povreda gde su bili zalepljeni flasteri, a sunce
potamnelo kožu oko njih. Oblaci plave kose vijore na vetru oko
njihovih glava: lopovske, koleno na vrhu zida, podizanje, preba-
civanje i – već iščezavaju.

Šuma je sva u trepetu, žamoru i prividu. Njena tišina je zavera
poentilista* u slici sastavljenoj od milion sićušnih zvukova – šuška-
nja, vihora i bezimernih, kratkih krikova; njena praznina vrvi od
tajnog života koji primetiš krajičkom oka, ali nestane čim pogledaš
u tom pravcu. Pažljivo: pčele uleću u pukotine nagnutih hrastova
i izleću iz njih; zastani i prevrni svaki kamen i neobične larve će
početi uznemireno da se migolje, dok se kolona savesnih mrava
penje uz tvoj članak. U ruševini zamka, nečije napuštene utvrde,
vreba kopriva debela poput ručnog zgloba, izdžikljala između
kamenja, a zečevi tu u zoru izvode svoje mlade da se igraju na
prastarim grobovima.

Ovo troje dece poseduju leto. Oni poznaju šumu isto tako
dobro kao sićušni pejzaž sopstvenih izubijanih kolena; zavežite
im oči i odvedite ih u bilo koju udolinu ili na proplanak – naći će
put bez ijednog pogrešnog koraka. Ovo je njihova teritorija i oni
vladaju njome, divlje i gospodstveno poput mladih životinja; oni
se probijaju kroz granje i igraju žmurke u njenim udubinama po
vasceli dan i noću u svojim snovima.

Oni jure pravo u legendu, u priče koje se deci pričaju pred spa-
vanje i u noćne more o kojima roditelji nikada ništa ne saznaju.
Oni stupaju sumračnim, izgubljenim putevima koje sami nikada
nećete naći, koji zavijaju kraj porušenih kamenih zidova i poput
repa komete vuku za sobom trag od povika i pertli s dečjih cipela.
A ko to čeka na obali reke, s rukama u granama vrba, čiji to smeh
odzvanja, odbijajući se od vrhova drveća, kome pripada to lice koje
si krajičkom oka zapazio u žbunju, sazdana od svetlosti i senki
lišća, što nestaje istog trenu kad u njega pogledaš?

Ova deca neće odrasti, ni ovog niti bilo kog drugog leta. Ovo-
ga avgusta neće morati da u sebi potraže skrivene rezerve snage i
hrabrosti da bi se suočili s komplikovanim svetom odraslih ljudi.
Oni neće postati tužni, mudri i vezani za ceo život. Ovo leto za
njih ima neki drugi plan.

* Poentilizam je slikarska tehnika u kojoj se boje nanose u vidu tačkica.
(Prim. prev.)

1.

Upozoravam vas, važno je da zapamtite da sam ja detektiv. Naša veza sa istinom je temeljna, ali puna šupljina, prelama se zbrkano poput odraza u slomljenom ogledalu. Ona je srž naših karijera, krajnji cilj svakog našeg poteza i mi idemo za njom, koristeći strategije mukotrпно sazdane na lažima, prikrivanju i svakojakim obmanama. Istina je najpoželjnija žena na svetu a mi smo posesivni ljubavnici, koji nagonски sprečavaju drugima i najmanji pogled na nju. Svaki dan je izneveravamo, provodeći sate i dane u lažima do grla, a onda joj se vraćamo sa onim izanđalim izgovorom: učinio sam to iz ljubavi prema tebi.

Vešt sam sa simbolikom, naročito ako je od one površne i jeftine vrste. Ne dozvolite da vas prevarim nametanjem utiska da smo gomila kavaljera i vitezova koji u paru galopiraju za damom Istinom na belom konju. Ono što mi radimo sirovo je, neotesano i gadno. Recimo, devojka daje alibi momku osumnjičenom za pljačku prodavnice na severnoj strani grada, kad je nožem ranjen jedan službenik. U početku flertujem s njom, govoreći kako mi je jasno zašto je bio kod kuće kad ima takvu devojku; ona je izblajhana plavuša masne kose, ravnog, nedovršenog tela, kakvo daju pokolenja loše ishranjenih predaka, i mislim kako bih je, da sam na mestu njenog momka, rado menjao čak i za dlakavog zatvorskog cimera s nadimkom Britva. Onda joj kažem da smo pronašli

označene fiskalne račune u džepovima donjeg dela njegove skupe trenerke, a ona tvrdi da je sama te večeri izlazila iz stana i da mu je dala te račune kad se vratila.

Veoma sam ubedljiv i samo malčice dozvoljavam da se na mom licu vidi da mi je neprijatno i da je žalim zbog toga kako ju je momak izdao, sve dok se njena vera u njihovu četvorogodišnju vezu ne sruši poput kule od peska i ona mi kroz suze, šmrkćući, ne ispriča sve – od tačnog vremena kad je te večeri izašao iz kuće do njegovih seksualnih nedostataka; a on za to vreme, sedeći u susednoj prostoriji za ispitivanje s mojim partnerom, tvrdoglavo ponavlja: „Odjebite, bio sam kod kuće sa Džeki.“ Nežno je potapšem po ramenu, dodam joj maramicu, šolju čaja i obrazac za izjavu.

To je moj posao, posao u koji se ne upuštaš – ili ako se upustiš, ne traješ dugo – bez prirodne nadarenosti da oceniš šta su prioriteti i kakvi su zahtevi. Pokušavam da vam kažem, pre početka ove priče, dve stvari: žudim za istinom. I lažem kao pas.

Ovo sam pročitao u dosijeu onoga dana kad sam postavljen za detektiva. Vraćaću se na tu priču iznova i iznova, na razne načine. Priznajem da je to jadno, ali bar je moje: ovo je jedina priča na svetu koju niko osim mene nikada neće moći da ispriča.

U četvrtak 14. avgusta 1984. godine, posle podne, troje dece – Džermejn (Džejm) Elinor Rovana, Adam Robert Rajan i Piter Džozef Sevidž, dvanaestogodišnjaci, igrali su se na putu ispred svojih kuća u Noknariju, malom gradu u blizini Dablina. Kako je bio topao, vedar dan, mnogi stanovnici su bili u svojim dvorištima i brojni svedoci su u različito vreme tog dana videli decu kako hodaju po zidiću na kraju puta, voze bicikle ili se ljuljaju na gumi okačenoj o drvo.

Noknari je u to vreme bio slabo naseljen i graničio se s prilično velikom šumom, od koje je bio odvojen zidom visokim metar i po. Oko tri sata deca su ostavila bicikle u bašti ispred kuće Sevidžovih, rekavši gospođi Anđeli Sevidž – koja je u tom trenutku širila rublje – da idu u šumu da se igraju. To su često radili i odlično su pozna-

vali taj deo šume, pa gospođa Sevidž nije brinula da će se izgubiti. Svom sinu Piteru, koji je imao ručni sat, rekla je da se vrati kući na čaj oko pola sedam. Ovaj razgovor potvrdila je gospođa Meri Terez Kori iz susedne kuće, a nekoliko svedoka je videlo decu kako se penju na zid na kraju puta, preskaču ga i nestaju u šumi.

Kako se Piter Sevidž nije vratio do 6.45, njegova majka je pozvala majke drugo dvoje dece, pretpostavljajući da je kod nekoga od njih. Međutim, nijedno dete se dotle nije vratilo. Piter Sevidž je bio dečak u koga se uglavnom moglo pouzdati, ali se njegovi roditelji u tom trenutku još uvek nisu zabrinuli, verujući da su se deca zaigrala i zaboravila na vreme. Negde oko pet do sedam, gospođa Sevidž je krenula putem ka šumi da ih dozove. Nisu se odazvali, a ona nije videla ni čula ništa što bi otkrilo prisustvo neke druge osobe u šumi.

Vratila se kući da mužu, gospodinu Džozefu Sevidžu, i mlađoj deci, kojih je bilo četvoro, posluži čaj. Nakon čaja su gospodin Sevidž i gospodin Džon Rajan, otac Adama Rajana, zašli malo dublje u šumu, dozivajući sinove. Odgovora opet nije bilo. U 8.25, kad se spustio mrak, roditelji su već bili ozbiljno zabrinuti da su se deca izgubila i tada je gospođica Ališa Rovana (samohrana majka male Džermejn), koja je imala telefon, pozvala policiju.

Počelo je pretraživanje šume. U tom trenutku rasla je i strepnja da su deca pobjegla. Gospođica Rovana je, naime, nedavno odlučila da Džermejn pošalje u internat u Dablin, gde bi boravila preko nedelje, a za vikend bi dolazila kući u Noknari; trebalo je da ode za dve nedelje i sve troje dece je bilo uznemireno zbog rastanka. Međutim, pretraživanje njihovih soba otkrilo je da nijedan komad odeće, novac i lične stvari ne nedostaju. U Džermejnoj kasici u obliku ruske babuške i dalje je bilo svih 5,85 funti, koliko je i imala.

U 10.20 uveče, policajac sa baterijskom lampom je pronašao Adama Rajana u naročito gustom delu šume. Stajao je leđima i dlanovima oslonjen na veliko hrastovo stablo. Nokte je zabio u koru drveta takvom silinom da su se polomili i ostali u njoj. Izgledalo je kao da stoji tamo već duže vreme, ali se nije odazivao na pozive tragača. Odveden je u bolnicu. Pozvana je jedinica s psima

koji su pratili tragove preostalo dvoje dece, sve dok ih nisu izgubili, zbunjeni, nedaleko od mesta gde je stajao Adam Rajan.

Kad su me pronašli, imao sam na sebi plavi šorc od teksasa, belu pamučnu majicu, bele sportske čarape i bele patike s pertlama. Patike su bile skroz natopljene krvlju, čarape nešto manje. Kasnijom analizom utvrđeno je da se krv probila kroz patike iznutra; čarape su pak bile natopljene krvlju sa spoljašnje strane. Zaključak je bio da su patike bile skinute sa stopala a krv sipana u njih; nakon nekog vremena, kad je krv počela da se zgrušava, patike su mi bile ponovo obuvene i tako se krv prenela na čarape. Na majici su bile četiri paralelne poderotine duge između osam i trinaest centimetara, koje su se protezale ukoso preko leđa od sredine leve lopatice do desne strane leđnog dela rebarnog luka.

Imao sam nekoliko manjih ogrebotina na listovima nogu, iverje pod noktima (za koje je kasnije utvrđeno da potiče od hrasta) i duboke poderotine na oba kolena, na kojima je već počela da se stvara krasta. Nije bilo moguće utvrditi da li sam poderotine dobio u šumi ili ne, jer je jedno od mlađe dece (Ejdin Votkins, pet godina), koje se tog dana takođe igralo na putu, tvrdilo da me je videlo kako padam sa zida pravo na kolena. Međutim, kako se ta priča menjala sa svakim ponavljanjem, informacija nije smatrana baš pouzdanom. Bio sam gotovo katatoničan: za trideset šest sati nisam napravio nijedan voljni pokret a pune dve nedelje nisam izustio ni reč. Kad sam konačno progovorio, nisam se sećao ničega od trenutka kad sam napustio kuću tog popodneva do onog kad su me pregledali u bolnici.

Krv na mojim cipelama i čarapama bila je testirana da bi se utvrdila krvna grupa – DNK analiza nije bila moguća u Irskoj 1984. godine. Bila je A pozitivna. Moja krvna grupa je takođe A pozitivna; i pored toga, zaključak je bio da poderotine na kolenima, bez obzira na to što su bile duboke, nisu mogle da prouzrokuju oticanje one količine krvi koja je nađena u patikama i na čarapama. Krv Džermejn Rovana bila je testirana dve godine ranije, pre nego što je operisala slepo crevo, i tom prilikom je ustanovljeno da je i njena krvna grupa A pozitivna. Piter Sevidž je eliminisan kao mogući

izvor, iako nikada nije bio podvrgnut testovima, jer su mu oba roditelja imala 0 pozitivnu krvnu grupu, pa bi bilo nemoguće da on ima neku drugu. U nedostatku čvrstih dokaza, istražni organi nisu mogli da isključe mogućnost da je krv pripadala nekom drugom ili da potiče od više različitih osoba.

Potraga je nastavljena u noći 14. avgusta i nedeljama kasnije – grupe dobrovoljaca pretraživale su obližnja polja i brda, prevrnuvši svaki kamen u toj oblasti. Ronioci su pretražili korito reke koja je proticala kroz šumu – bez rezultata. Četrnaest meseci kasnije, gospodin Endru Rafteri, koji je takođe stanovao u kraju, šetajući psa, spazio je u grmlju ručni sat, šezdesetak metara od drveta kraj kojeg su me našli. Sat je bio karakterističan – na prednjoj strani imao je sliku fudbalera u napadu, a vrh kazaljke koja je pokazivala minute bio je u obliku fudbalske lopte – gospodin i gospođa Sevidž su ga identifikovali kao sat koji je pripadao njihovom sinu Piteru. Gospođa Sevidž je potvrdila da ga je Piter imao na ruci onog popodneva kad je nestao. Plastični kaiš sata kao da je silom bio otkinut od metalnog kućišta, verovatno tako što se zakačio za neku nisku granu dok je trčao. Tehnički biro* je otkrio mnogo delimičnih otisaka prstiju na kaišu i kućištu; svi su se podudarali sa onima koji su uzeti s predmeta što su pripadali Piteru Sevidžu.

Uprkos mnogobrojnim pozivima policije za pomoć i snažnoj medijskoj kampanji, nijedan drugi trag Pitera Sevidža i Džermejn Rovana nikada nije pronađen.

U policiju sam ušao zato što sam želeo da budem detektiv za krvne delikte. Vreme koje sam proveo na obuci i u uniformi – na koleđžu Templmor, u bezbrojnim komplikovanim fizičkim vežbama, lutajući po malim gradovima u jakni od fluorescentnog materijala

* Tehnički biro Garde (*Garda Technical Bureau*) najstarija je specijalistička jedinica u okviru irske policije, Garde Šiokane (*An Garda Síochána*). Biro ima osam odeljenja – odeljenje za otiske prstiju, balistiku, fotografiju, kartografiju, ispitivanje dokumenata i grafologiju, odeljenje za informacije, forenziku i administraciju. (Prim. prev.)

kao lik iz crtanih filmova, istražujući koji je od trojice zbunjenih lokalnih prestupnika razbio prozor na šupi gospođe Maksvini – osećao sam se kao ispljuvak iz nekog Joneskovog pozorišnog komada, kao da sam na ispitu na kom se, iz nekog iščašenog birokratskog razloga, meri koliko mogu da izdržim dosadu i jednoličnost, da bih zaslužio mogućnost da se bavim poslom koji sam želeo. Nikada ne razmišljam o tim godinama niti mogu jasno da ih se prisetim. Nisam našao prijatelje; moje duhovno odstojanje od celog procesa nije bilo rezultat odluke već nevoljna i neizbežna reakcija, kao sporedni efekat nekog leka za smirenje, ali su je drugi policajci smatrali uobraženošću, promišljenim ismevanjem njihovog solidnog provincijskog porekla i solidnih provincijskih ambicija. Verovatno su bili u pravu. Skoro sam naišao na zapis u dnevniku koji sam vodio dok sam bio na koledžu. U njemu svoje drugove iz razreda opisujem kao krdo seljčina, koje, dišući na usta, gacaju po kužnoj atmosferi klišea zasićenoj smradovima slanine, kupusa, kravlje balege i crkvenih sveća. Čak i pod pretpostavkom da sam imao loš dan, mislim da ovo ukazuje na popriličan nedostatak poštovanja prema kulturnim razlikama.

Kad sam konačno dospao do Odeljenja za ubistva, već sam imao spremnu novu radnu odeću – lepo skrojena odela od materijala toliko finih da su pod prstima bili kao živi, košulje s neupadljivim plavim ili zelenim prugama, kašmirske šalove meke poput zečjeg krzna; u mom ormanu čekala je već skoro godinu dana. Obožavam nepisana pravila koja se odnose na odevanje na poslu. To me je prvo fasciniralo – to i štuce, funkcionalne skraćenice: otisci, tragovi, forenzika. U jednom od malih gradova, poput onih iz romana Stivena Kinga, gde sam bio na dužnosti nakon Templmora, dogodilo se ubistvo: uobičajeno porodično nasilje koje je eskaliralo izvan svih očekivanja, pa čak i iznad očekivanja samog počinioaca, ali je zbog činjenice da mu je i bivša devojka umrla pod sumnjivim okolnostima, Odeljenje za ubistva poslalo dva detektiva. Cele nedelje kad su boravili kod nas, sedeo sam za svojim stolom tako da držim aparat za kafu na oku, kako bih ustao i koristio ga u isto vreme kad i oni, i pri tom odugovlačio što više sa sipanjem mleka i šećera, prisluškujući njihov razgovor čiji je ton imao neku

neposrednu i grubu notu: kad nam Biro pošalje toks,* samo da laboratorija završi dentalnu ID.** Počeo sam ponovo da pušim, kako bih imao priliku da ih pratim na parking i zapalim cigaretu nekoliko metara dalje, zureći u nebo i prisluškujući. Dobacili bi mi površan, letimičan osmeh, a ponekad bi mi jedan od njih svojim zipo upaljačem zapalio cigaretu, jedva vidljivim pokretom ramena dajući mi do znanja da bi trebalo da se izgubim, kako bi na miru dalje razmatrali svoje suptilne, višedimenzionalne strategije. Prvo privode njegovu majku, a njega ostavljaju sat-dva kod kuće, da se peče na tihoj vatri zbog onoga što bi ona mogla da kaže, tek tada privode njega. Nameštaju scenu za rekonstrukciju zločina, ali ga samo provode kroz nju, ne dozvoljavajući mu da je dobro pogleda.

Suprotno od onoga što možda očekujete, nisam postao detektiv zbog neke donkihотовske čežnje da razrešim misteriju iz sopstvenog detinjstva. Pročitao sam dosije o tom slučaju samo jednom, prvog dana svoje detektivske službe, kasno uveče, kada sam ostao sam u kancelariji u kojoj je svetlost moje stone lampe predstavljala jedino svetlo mesto (dok sam čitao njihova svedočenja o tome kako je Džejm udarila majku, jer nije želela u internat, da su tinejdžeri „opasnog izgleda“ viđeni kako se motaju po obodu šume, da je Piterova majka jednom imala modricu ispod oka, već zaboravljena imena proletala su mi kroz glavu poput slepih miševa, odzvanjajući), a posle nikada više nisam otvorio te spine. Misterije posvećenih su bile ono za čim sam žudeo, tajne ispisane tajnim pismom nevidljive teksture, poput Brajeve azbuke koju samo odabrani mogu da pročitaju. Bila su izvanredno obučena ta dva detektiva iz Odeljenja za ubistva, koja su se, silom prilika, našla u tom gradu bogu-iza-nogu; poput umetnika, na trapezu do savršenstva uvežbanih veština. Igrali su u najveće uloge i bili su majstori u toj igri.

Znao sam da je ono što rade surovo. Ljudi su bezobzirni i nemilosrdni; ali ti njihovi hladni, promišljeni pogledi, to delikatno

* Rezultati toksikološke analize. (Prim. prev.)

** Identifikacija pomoću zuba i zubnog otiska. (Prim. prev.)

podešavanje jednog faktora, pa drugog, u igri čiji je cilj da se naprave pukotine u osnovnom ljudskom instinktu – instinktu za preživljavanje, jeste divljaštvo u svom najčistijem, najuglađenijem i najnaprednijem obliku.

Za Kesi smo čuli mnogo pre nego što se pridružila našem odeljenju, verovatno pre nego što su joj uopšte to i ponudili. Naše tračarenje je smešno poput olajavanja kakvim se bave babetine, ali i efikasno. Odeljenje za ubistva je, iako malo, jer broji samo dvadesetak stalno zaposlenih, mesto visokog pritiska, i u slučaju bilo kakve promene (nečijeg odlaska, dolaska, suviše posla, premalo posla), atmosfera često postane blago klaustrofobična, prepuna komplikovanih savezništava i besomučnih rekla-kazala. Ja se obično držim podalje od svega toga, ali je naklapanje o Kesi Medoks bilo toliko sveprisutno, da sam čak i ja čuo za nju.

Kao prvo, bila je žena, što je izazvalo izvesnu količinu loše prikrivenog besa. Iako smo svi dobro obučeni da se užasavamo zla koje proističe iz predrasuda, ipak je u nama i dalje postojala duboko skrivena žica nostalgije za pedesetima (čak i među mojim vršnjacima; u velikom delu Irske pedesete su trajale sve do 1995. godine, kada smo odjednom uskočili u tačerovske osamdesete) i vremenom kad ste mogli osumnjičenog da preplašite pretnjom da ćete sve ispričati njegovoj majci, na šta bi on odmah priznao zločin, i kad su jedini stranci u zemlji bili studenti medicine, a posao mesto na kom ste bili sigurni od džangrizavih žena. Kesi je bila tek četvrta osoba ženskog pola koja je dospela do Odeljenja za ubistva, a najmanje jedna od prethodne tri se pokazala kao katastrofalna greška (i to namerna, prema nekima) – ušla je u posvećeno odeljenje, a onda zamalo ubila svog partnera i sebe kad se uspaničila i bacila svoj pištolj pravo u glavu osumnjičenom koga su priterali u ugao.

Pored toga, Kesi je bilo tek dvadeset osam i tek je pre nekoliko godina izašla iz Templmora. Odeljenje za ubistva se ubraja u elitne delove policije i niko mlađi od trideset ne može ni da mu primiriše, osim ako mu otac nije neki političar. Obično morate da

provedete nekoliko godina kao leteći momak, pomažući kome god je potrebno u kurirskim poslovima, a onda zanat ispečete radeći u jednom ili dva druga odeljenja. Kesi je iza sebe imala manje od godinu dana u Odeljenju za narkotike. Neizbežno, širile su se glasine da je ljubavnica neke istaknute ličnosti, ili nečije nezakonito dete, ili – što je bilo nešto originalnije – da je neku važnu zverku uhvatila prilikom kupovine droge i da je ovaj posao dobila kao naknadu za ćutanje.

Meni nije smetao dolazak Kesi Medoks. Bio sam u Ubistvima tek nekoliko meseci i nisu mi se dopadali neandertalci čiji su razgovori imali prizvuk onih iz muških svlačionica, glupo muško nadmetanje oko toga ko vozi bolji auto ili koristi bolji losion posle brijanja, i šale što su otkrivala potuljenu zadrtnost koju su voleli da nazivaju „ironijom“, a to je u meni budilo želju da im održim dugo, sitničavo predavanje o definiciji ironije. Sve u svemu, više mi se sviđaju žene nego muškarci. Pored toga, gajio sam sopstvene male nesigurnosti u vezi sa svojim mestom u Odeljenju. Imao sam skoro trideset jednu godinu, a dve sam proveo kao leteći momak i dve u Porođičnom nasilju, tako da je moje postavljenje bilo manje neobično od Kesinog, mada mi se ponekad činilo da je razlog zbog kojeg su glavonje zaključile da ću biti dobar detektiv, bio isti onaj zbog kojeg za visoku i vitku plavušu automatski tvrdiš da je lepa, čak i ako ima glavu ćurke s poremećajem štitne žlezde. Imao sam sve potrebne spoljne odlike. Govorio sam poput spikera na Bi-Bi-Siju, što sam pokupio u internatu kao zaštitnu kamuflažu, a potrebno je mnogo vremena da se takva vrsta kolonizacije izgubi: iako će Irci navijati za svaki tim koji igra protiv Engleza i mada znam mnogo pabova u kojima ne mogu tim glasom da naručim piće bez opasnosti da mi neko ne zafrljači čašu u glavu, i dalje se smatra da je svako ko govori sa ukrućenom gornjom usnom automatski pametniji, obrazovaniji i uvek u pravu. Povrh svega, visok sam, telo mi je koščato i vitko, što mi u dobro skrojenim odelima daje izgled neke neobične elegancije i prefinjenosti. Oni koji dele uloge smatrali su me dobrim detektivom; verovatno su me videli kao nekog briljantnog čudaka i samotnjaka koji neustrašivo rizikuje sopstveni život i uvek uhvati „svog“ čoveka.

Nemam, u stvari, ništa zajedničko s takvim likom, ali nisam siguran da je bilo ko to primetio. Ponekad, nakon velike količine solo popijene votke, ophrvaju me paranoični scenariji u kojima upravnik policije otkriva da sam ja samo sin sitnog državnog službenika iz Noknarija i dobijam premeštaj u Odeljenje za intelektualno vlasništvo. Palo mi je na pamet takođe da će moje kolege, kad Kesi Medoks jednom bude tu, manje vremena provoditi sumnjajući u mene.

I, kad je napokon stigla, bio je to na neki način antiklimaks. Glasine su bile burne poput TV drame, pa sam očekivao pojavu u skladu s tim – nekog s vrtoglavo dugim nogama i kosom kao s reklame za šampon, u kostimu žene-mačke. Naš upravnik, O’Keli, predstavio ju je na uobičajenom sastanku ponedeljkom ujutru, a ona je ustala i rekla nešto što se moglo i očekivati – kako je oduševljena što će se pridružiti Odeljenju i kako se nada da će ispuniti visoke standarde koji se ovde očekuju; bila je jedva srednje visine, dečački vitkog tela sa uglastim ramenima, glave prekrivene tamnim kovrdžama. Nije bila moj tip – oduvek su mi se sviđale ženstvene devojke, slatke ptičice sićušnih kostiju, koje sam mogao da podignem i zavrtim jednom rukom – ali bilo je u njoj nečega: možda način na koji je stajala, prebacujući težinu na jednu nogu, prava i opuštena poput gimnastičarke; a možda je razlog bila samo njena tajanstvenost.

„Čuo sam da su joj svi iz porodice masoni i da su pretili da će raspustiti Odeljenje ako je ne prime“, rekao je Sem O’Nil iza mojih leđa. Sem je krupan, veseo i pribran momak iz Galveja. Nije mi izgledao kao jedan od onih koje bi potopio cunami glasina.

„Za ime boga!“, reko, ne mogavši da izdržim. A Sem se samo nasmejao, klimnuo glavom i, skliznuvši kraj mene, spustio se u stolicu. Ponovo sam skrenuo pogled ka Kesi, koja je takođe sela, oslonivši jednu nogu na stolicu ispred sebe dok joj je na krilu ležala otvorena sveska.

Nije bila odevena kao detektiv za ubistva. Čim pomisliš da se baviš ovim poslom, naučiš putem osmoze kako se od tebe očekuje da izgledaš profesionalno, obrazovano, neupadljivo skupo, i sve to s daškom originalnosti. Time poreskim obveznicima za njihove

pare dajemo odgovarajuću količinu utešnog klišeja. Svi se uglavnom snabdevamo kod *Braun Tomasa* na rasprodajama i povremeno dolazimo na posao sramno noseći identične modne detalje. Sve do tada, najčudnije što smo imali bila je budala po imenu Kvigli, koji je zvučao kao Patak Dača sa španskim akcentom i nosio majice sa sloganima (LUDO KOPILE) ispod sakoa, jer je mislio da time pokazuje odvažnost. Kad je napokon shvatio da niko od nas nije preneražen, pa ni najmanje zainteresovan, pozvao je mamu u jednodnevnu posetu da ga odvede u „našu“ robnu kuću.

Prvog dana sam smestio Kesi u istu kategoriju. Nosila je kamuflažne pantalone, vuneni džemper boje vina s predugim rukavima i nezgrapne patike, pa sam to doživeo kao afektaciju: *Ma ja sam suviše kul za vaše običaje*. Varnica neprijateljstva koja se zbog ovoga upalila, samo je povećala privlačnost što sam osećao prema njoj. Postoji nešto u meni što me neverovatno privlači ženama koje mi idu na živce.

Narednih nekoliko nedelja nisam obraćao mnogo pažnje na nju, osim onoliko koliko obično obratite pažnju na jedinu ženu pristojnog izgleda u moru muškaraca. Poslu ju je učio Tom Kostelo, naš lični ostareli veteran, a ja sam radio na slučaju beskućnika nasmrtno prebijenog u mračnom prolazu. Nešto od njegovog depresivnog, na propast osuđenog života ogledalo se i u tome kako je ubijen. Bio je to jedan od onih slučajeva koji su beznadežni od samog početka – bez ikakvih tragova, niko ništa nije video, niko ništa nije čuo, ko god da ga je ubio bio je u tom trenutku verovatno pijan ili pod uticajem droga, da se čak i ne seća toga – stoga je moj entuzijazam novajlije počeo da deluje pomalo neukusno. Pored toga, partner mi je bio Kvigli i to baš nije naročito funkcionisalo; njegov humor svodio se na ponavljanje velikih odlomaka iz crtača *Volas i Gromit** i ispuštanje krikova Pere Detlića, pa mi je bivalo sve jasnije da mi je dodeljen ne zato što je prijateljski nastrojen prema novajlijama, već zato što ga niko drugi nije hteo. Nisam imao ni vremena ni

* *Wallace and Gromit* – likovi iz britanskih animiranih filmova, napravljeni od modelarske gline. Valas je izgubljeni izumitelj i obožavalac sira a Gromit njegov pas, pametniji od njega. (Prim. prev.)

dovoljno energije da se bolje upoznam s Kesi. Ponekad se pitam koliko je moglo još da protekne tako. Čak i u malim odeljenjima uvek ima ljudi s kojima nikada ne odete dalje od klimoglava i osmeha prilikom mimoilaska u hodniku, jednostavno zato što vam se putevi nikada nisu ukrstili ni na jednom drugom mestu.

Postali smo prijatelji zbog njene bledožute vespe iz 1981. godine, koja me na neki način, uprkos tome što se smatra klasikom, podseća na veselog džukca sa psom ovčarom negde u svom pedigreu. Zovem je kolicima za golf da nerviram Kesi, dok ona moj izubijani landrover zauzvrat naziva teretnjakom idealnim za traženje odštete, uz poneku sažaljivu primedbu na račun mojih devojaka, ili ekomobilom kad je nervozna. Kolica za golf našla su da se pokvare baš ispred stanice jednog užasno vlažnog i vetrovitog septembarskog dana. Izlazio sam s parkinga kad sam ugledao sitnu, do gole kože pokislu devojčicu, nalik na Kenija iz *Saut Parka*, kako stoji pored malog, kišom isprskanog motora i preti autobusu koji ju je isprskao od glave do pete. Zaustavio sam automobil i zapitao: „Da li ti je potrebna pomoć?“

Pogledala me i uzviknula: „Šta te navodi na takvu pomisao?“, a onda je, na moje ogromno iznenađenje, počela da se smeje.

U roku od nekih pet minuta, koliko sam pokušavao da upalim vespu, zaljubio sam se u nju. Zbog prevelikog mantila izgledala je kao da joj je osam godina, mada su joj nedostajale odgovarajuće gumene velington čizme s bubamarama, a ispod crveno postavljene kapuljače i mokrih šiški virilo je lice kao u mačeta. Poželeo sam da je nežno obrišem velikim čupavim peškirom, ispred vatre koja bukti. Rekla je: „Pusti mene da probam. Moraš znati kako da uvrneš tu stvarčicu“, a ja podigoh obrvu i odvratih: „*Stvarčicu?* Šta su ti *žene!*“

Istog časa sam zažalio – nikada nisam imao talenta za podsmevanje, a ko bi ga znao, ona je mogla da bude jedna od onih ozbiljnih, dosadnih feministkinja i da mi usred kiše očita lekciju o Ameliji Erhart.* Međutim, samo mi je uputila zamišljen pogled,

* *Amelia Mary Earhart* (1897–1937) – američki pilot, prva žena koja je preletela avionom Atlantski okean. Poginula u oblasti Pacifika, prilikom leta oko sveta. (Prim prev.)

potom pljesnula mokrim rukama i promuklim glasom Merilin Monro rekla: „Mmmm, oduvek sam *sanjala* o princu na belom konju koji će doći i spasti moju malenkost! Samo što je on u mojim snovima barem bio privlačan.“

Nešto je kliknulo i moja slika se promenila poput kaleidoskopa. Prestao sam da se zaljubljujem u nju, počeo sam da gubim glavu. Pogledao sam njenu jaknu s kapuljačom i rekao: „O bože, spremaju se da ubiju Kenija.“ Onda sam njena kolica za golf ubacio u landrover i odvezao je kući.

Živela je u studiju, onome što vlasnici nazivaju garsonjerom, dovoljno prostranom da se smesti i poneki gost, na vrhu trošne gregorijanske kuće u Sendimauntu. Ulica je bila tiha; široki prozor koji se podiže gledao je preko krovova na plažu. Bilo je tu drvenih polica pretrpanih starim knjigama, niska viktorijanska sofa obložena materijalom otrovno tirkizne boje, veliki dušek s pačvork-prekrivačem. Nikakvih ukrasa ni postera, samo šaka školjaka i kamenčića na prozorskoj dasci.

Ne sećam se detalja te večeri a Kesi tvrdi da se ne seća ni ona. Sve što mi pada na pamet jesu delovi razgovora i nekoliko bolno jasnih slika, ali nisam u stanju da se setim reči koje smo izgovarali. To mi se čini veoma čudnim, a kad sam u nekom posebnom raspoloženju, čak liči na začaranost. U tim trenucima povezujem to veče sa onim sanjivim stanjima za koje su vekovima okrivljivali vile, veštice i razna čudovišta, i iz kojih se niko nije vratio, a da nije bio nekako izmenjen. Ti izgubljeni, granični džepovi vremena uglavnom su usamljenički, pa je interesantna ideja da to podelim s nekim; podseća me na blizance koji u maminom stomaku naslepo pružaju svoje male ruke u prostoru oslobođenom gravitacije i reči.

Znam da sam ostao na večeri – studentskoj večeri: testenina s kupovnim prelivom, zalivena vrelim viskijem iz porcelanskih šolja. Sećam se da je Kesi otvorila ogromni orman koji je zauzimao veći deo jednog zida, izvukla odatle peškiri i pružila mi ga da obrišem kosu. Neko je, verovatno ona, ubacio police za knjige

i u orman. Bile su smeštene na čudnoj visini, pomalo uvrnuto, i zatrpane raznim stvarima: nisam baš sve dobro video, ali čini mi se da sam uočio nekoliko naprskih emajliranih šerpi, sveske šarenih korica, džempere pastelnih boja, naramke iškrabanih papira. Izgledalo je kao pozadina jedne od onih starih ilustracija koliba iz bajki.

Sećam se da sam je malo posle pitao kako je dospela u naše odeljenje. Bili smo usred razgovora o tome kako se snašla na novom poslu, pa sam pomislio da mi je uspelo da postavim to pitanje prilično neobaveznim tonom, ali mi je ona dobacila mali nestašni osmeh, kao da me u igri dame uhvatila kako pokušavam da joj skrenem pažnju s nekog svog nespretnog poteza.

„Misliš, s obzirom na to da sam žensko?“

„U stvari, mislim s obzirom na to da si tako mlada“, odvratio sam, mada sam naravno mislio i jedno i drugo.

„Kostelo mi se juče obratio sa 'sine'“, rekla je. „Svaka ti čast, 'sanko'. A onda se spetljao i pocrveneo. Mislim da se uplašio da ću ga tužiti.“

„Bio je to verovatno kompliment, na njegov način“, odvratio sam.

„Tako sam to i shvatila. On je stvarno sladak.“ Stavila je cigaretu u usta i ispružila ruku. Dobacio sam joj upaljač.

„Neko mi je rekao da si radila prerusena kao kurva i da si naletela na nekog glavonju“, rekao sam, ali mi je ona samo bacila upaljač natrag i nasmejala se.

„Kvigli, zar ne? Meni je rekao da si ti krtica iz MI6.“*

„Molim?“, uzviknuo sam zaprepašćen, padajući pravo u sopstvenu zamku. „Kvigli je kreten.“

„Mmm, stvarno tako misliš?“, rekla je i počela da se smeje. Nakon nekoliko sekundi pridružio sam joj se. To s krticom mi nije dalo mira – ako je neko i poverovao u to, nikada mi ništa neće reći u poverenju – a činjenica da su me smatrali Englezom razbesnela

* Tajna obaveštajna služba (engl. *Secret Intelligence Service*), poznatija kao MI6 (engl. *Military Intelligence Section 6*, Vojni obaveštajni odeljak 6) obaveštajna je služba Velike Britanije, za razliku od MI5 koja se bavi kontraobaveštajnim aktivnostima. (Prim. prev.)

me do iracionalnosti, mada sam nekako uživao u toj apsurdnoj ideji da sam nalik na Džemsa Bonda.

„Ja sam iz *Dablina*“, rekoh. „Akcenat sam dobio u internatu u Engleskoj. A taj mentol nad kojim je izvršena lobotomija upoznat je s tim.“ Bila je to istina. U prvim nedeljama mog boravka u odeljenju toliko me davio pitanjem šta jedan Englez radi u irskoj policiji, dosadan kao dete kad vas hvata za ruku i pita „zašto ovo, zašto ono?“, da sam na kraju prekršio pravilo da nikome ne govorim ono što ne mora da zna i objasnio mu odakle mi akcenat. Očito, trebalo je tom prilikom da koristim jednostavnije reči.

„Kako je raditi s njim?“, pitala je Kesi.

„Kao lagano gubljenje razuma“, odvratio sam.

Nešto, nisam siguran šta, pomoglo je Kesi da se odluči. Naslonila se, prebacila šolju u drugu ruku (ona se kune da smo do tog trenutka već prešli na kafu i tvrdi kako se meni čini da je ipak bio vruć viski samo zato što smo ga te zime tako često pili. Ali ja znam da to nije tačno, jer se sećam oštrog bockanja karanfilića na jeziku i omamljujuće pare) i podigla majicu na bretele do ispod grudi. Bio sam toliko zbunjen da mi je trebalo nekoliko trenutaka da shvatim šta mi, u stvari, pokazuje: dugačak ožiljak, još uvek svež i izdignut i ispresecan tragovima kopči, koji se u zakrivljenoj liniji pružao duž rebra. „Ubodena sam“, rekla je.

Bilo je to toliko očigledno da sam se posramio što niko od nas nije ranije pomislio na to. Detektiv koji je ranjen na dužnosti dobija mogućnost da bira gde će raditi. Verovatno smo prevideli tu mogućnost, jer bi se jedan takav događaj, kao što je ubod nožem, odmah proćuo, a mi o tome nismo čuli ništa.

„Gospode!“, rekoh. „Šta se dogodilo?“

„Bila sam na tajnom zadatku u UCD“,* počela je. To je objašnjavalo i njen način oblačenja i nedostatak informacija o njoj – ljudi koji rade na tajnim zadacima veoma se ozbiljno odnose prema tajnama. „Eto, zato sam postala detektiv tako brzo. U

* Dablinski univerzitetski koledž (engl. *University College Dublin*) poznat i kao Irski nacionalni univerzitet u Dablinu, najveći je univerzitet Republike Irske s više od 22.000 studenata. (Prim. prev.)

kampusu je postojao lanac snabdevanja drogom i Narkoticima su bili potrebni ljudi koji bi mogli da se izdaju za studente. Ja sam ušla kao postdiplomac na psihologiji. Nekoliko godina sam studirala psihologiju na Trinitiju pre nego što sam se upisala na Templmor, tako da sam mogla da se uklopim u svaki razgovor. Pored toga, sam mladolika.“

Bila je to istina. Imala je neku posebnu čistotu lica kakvu nisam video ni na kome drugom; pore na njenoj koži bile su nevidljive kao na dečjoj, a zbog crta lica – široka usta, visoke jagodične kosti, iskošeni nos, duga linija obrva – ostali ljudi su izgledali izmrljano i nejasno. Koliko sam mogao da primetim, nikada se nije šminkala, osim što je koristila crvenkasti sjaj za usne koji je mirisao na cimet i s kojim je izgledala još mlade. Malo bi je ljudi smatralo lepom, ali ja sam uvek više naginjao ka onom nereklamiranom nego ka izvikanim robnim markama, i mnogo više mi je zadovoljstva donosilo gledanje u nju nego u neku od kloniranih rasnih plavuša koje mi časopisi nameću kao ono za čim bi trebalo da žudim.

„I tvoj pokrivač je pukao?“

„Nije“, ozlojeđeno je odvrtila. „Otkrila sam ko je glavni diler – taj bogati dečko sasusšenog mozga iz Blekroka, student poslovne škole, naravno – i provela sam mesece i mesece trudeći se da se sprijateljimo, smejući se njegovim glupim šalama, ispravljajući njegove eseje. Onda sam predložila da ja počnem dilovati devojkama, jer bi one bile manje nervozne kad bi drogu kupovale od nekog ko je isto žensko, zar ne? Svidela mu se ideja, sve je išlo kako treba, tu i tamo bih natuknula kako bi sve bilo mnogo jednostavnije kad bih se sama sastala s dobavljačem umesto da robu dobijam preko njega. Samo što je onda diler počeo da preteruje sa ušmrkavanjem sopstvene robe – bilo je to u maju, ispiti su bili na pomolu. Postao je paranoičan, zaključio da pokušavam da mu preuzmem posao i – ubo me nožem.“ Otpila je gutljaj svog pića. „Molim te, nemoj da kažeš Kvigliju. Operacija i dalje traje i ne bi trebalo da pričam o tome. Pusti tog malog glupavog jebača da uživa u svojim iluzijama.“

Potajno, bio sam zadivljen, ne samo zbog tog uboda nožem (na kraju krajeva, govorio sam sebi, nije to kao da je uradila nešto

izvanredno hrabro i inteligentno; samo se nije dovoljno brzo izmakla), već i zbog same mračne, adrenalinom nabijene pomisli o učestvovanju u tajnoj operaciji i načina na koji mi je sve ispričala, krajnje nehajno. S obzirom na to koliko me truda stajalo da usavršim izgled nehajne ravnodušnosti, prepoznajem pravu stvar kad je sretnem.

„Gospode“, ponovio sam. „Kladim se da je dobio svoje kad su ga priveli.“ Nikada nisam udario osumnjičenog – nalazim da to uopšte nije potrebno sve dok ga uspešno navodiš na pomisao da je to nešto što bi moglo da mu se desi – ali ima ljudi koji to rade, a svako ko rani policajca ima velike šanse da zaradi nekoliko modrica na putu do stanice.

Podigla je obrvu, zabavljena. „Nije. To bi upropastilo celu operaciju. Bio im je potreban da ih odvede do dobavljača; ubacili su novog agenta.“

„Ali zar nisi poželela da dobije svoje?“, upitao sam, ozlojeđen njenom smirenošću i sopstvenom puzećom naivnošću. „Zaboga, ubo te nožem.“

Kesi je slegla ramenima. „Kad malo bolje razmislim, imao je pravo: samo sam se pretvarala da sam mu prijatelj kako bih ga sjebala. A on je samo navučeni diler droge. A to je ono što navučeni dileri droge rade.“

Nakon toga moje pamćenje bleđi. Sećam se da sam joj, u želji da i ja nju nečim zadivim, iako nikada nisam bio izboden, ustreljen ili bilo šta slično, ispričao o tome kako sam, dok sam još radio u Porodičnom nasilju, pričom sprečio momka da zajedno sa svojom bebom skoči s krova zgrade (stvarno, mora da sam bio pripit: to je još jedan od razloga što tvrdim da smo pili vruć viski). Sećam se strastvenog razgovora o Dilanu Tomasu,* mislim, Kesi kako kleči na sofa i gestikulira dok joj cigareta dogoreva u pepeljari. Šegačili smo se, pametno, ali sa zadržkom. Poput dva stidljiva deteta koja kruže jedno oko drugog, oboje smo nakon svakog duhovitog odgovora tajno proveravali da nismo prešli neku granicu ili povredili

* *Dylan Marlais Thomas* (1914–1953), pesnik iz Velsa. Smatra se jednim od najuticajnijih pesnika 20. veka. (Prim. prev.)

osećanja onog drugog. Na svetlosti vatre iz kamina Kesi je slatkim, pomalo hrapavim glasom, tiho pevušila pesme *Kauboj džankisa*.

„Ta droga koju si dobijala od dečka dilera“, rekoh nešto kasnije, „da li si je stvarno prodavala studentima?“

Ustala je da pristavi vodu za čaj. „Povremeno“, odvrtila je.

„Zar te to nije mučilo?“

„Sve što se odnosilo na rad pod velom tajne me je mučilo“, odvrtila je. „Baš sve.“

Kad smo sledećeg jutra otišli na posao, bili smo prijatelji. Sve je stvarno bilo tako jednostavno: bez razmišljanja smo posejali seme i kad smo se probudili, shvatili smo da pripadamo istom svetu. Kad je došlo vreme za pauzu, uhvatio sam Kesin pogled, gestikulacijom je pitao da li je za cigaretu. Izašli smo i prekrštenih nogu seli na krajeve klupe poput dva držača za knjige. Na kraju smene me je čekala, gundajući beskrajno zbog toga koliko mi je vremena potrebno da pokupim svoje stvari („Kao da čekam Saru Džesiku Parker. Ne zaboravi olovku za usne, slatkišu, ne želimo da se šofer vraća.“) „Pivo?“, upitala je dok smo silazili niz stepenice. Ne mogu da objasnim alhemiju koja je izvršila transmutaciju jedne jedine večeri u godine bliskosti. Jedini način da to iskažem jeste kao da smo se prepoznali toliko jasno da je i za nas to bilo iznenađenje; jednostavno, bili smo na istim talasnim dužinama.

Čim je s Kostelom naučila osnovne stvari o poslu, postali smo partneri. O’Keli se malo bunio – smatrao je da novajlije ne treba da rade zajedno, a osim toga morao bi nekog drugog da spari s Kviglijem – ali sam ja, pre pukom srećom nego prefinjenim detektivskim radom, pronašao nekoga ko je čuo nekoga kako priča o ubistvu beskućnika, tako da sam se našao na O’Kelijevoj listi omiljenih i to sam iskoristio što sam bolje mogao. Upozorio nas je da će nam davati samo najjednostavnije slučajeve i one beznadežne, „ništa što bi zahtevalo pravu detektivsku akciju“, na šta smo samo slabašno klimnuli glavom i ponovo mu zahvalili, svesni da ubice nisu toliko uvidavne da obezbede da složeni slučajevi prate pravila naše rotacije. Kesi je svoje stvari preselila na sto pored mog, a

Kostelo je zaglavio s Kviglijem, zbog čega nas je nedeljama gledao prekorno, kao žrtvovani labrador.

Mislim da smo narednih nekoliko godina stekli dobru reputaciju među kolegama iz odeljenja. Priveli smo osumnjičenog za prebijanje do smrti u mračnoj uličici i ispitivali ga šest sati – mada, kad bi se s trake izbrisale sve rečenice sa „o, jebiga, čoveče“, sumnjam da bi preostali materijal potrajao četrdesetak minuta – dok nije priznao. Bio je to narkoman po imenu Vejn („*Vejn*“, rekao sam Kesi kad smo izašli da momku donesemo sprajt i iskoristili priliku da kroz jednostrano staklo iz druge prostorije posmatramo kako pokušava da se sabere. „Zašto mu roditelji nisu nakon rođenja na čelu istetovirali: ’Niko iz moje porodice nikada nije završio srednju školu?’“), koji je nasmrt prebio beskućnika poznatog kao Bradati Edi zato što mu je ovaj ukrao ćebe. Kad je potpisao izjavu, pitao je da li bi mogao da dobije svoje ćebe nazad. Predali smo ga policajcima u uniformi, rekli mu da će se oni postarati za to, a potom otišli u Kesin stan s bocom šampanjca, ostali budni, razgovarajući, do šest ujutru i na posao stigli sa zakašnjenjem, pospani i mamurni.

Prošli smo kroz onu lako predvidivu fazu, u kojoj su me Kvigli i ostali stalno pitali da li sam je kresnuo i, ako jesam, da li smatram da je ona jedna od onih koje to vole; jednom kad im je najzad svanulo da stvarno nisam, počeli su da misle da je verovatno lezbijka (oduvek sam smatrao Kesi veoma ženstvenom, ali sad vidim da izvesni umovi mogu kratku kosu, nedostatak šminke i muške pantalone protumačiti kao safičke* tendencije). Kesi je to najzad dosadilo, pa je stvari dovela u red pojavivši se na božićnoj proslavi u somotskoj crnoj koktel haljini bez bretela u društvu zgodnog ragbiste po imenu Geri. On je, u stvari, bio njen dalji rođak i srećno oženjen, ali se prema Kesi odnosio zaštitnički i nije

* Sapfo, grčka pesnikinja, rođena između 625. i 612 g. pre nove ere na ostrvu Lezbos. Zbog svoje poezije i načina života, postala je sinonim za žensku homoseksualnost, pa otud nazivi lezbijska i safička. (Prim. prev.)

imao ništa protiv da zaljubljeni bulji u nju cele večeri ukoliko će joj to olakšati profesionalni život.

Nakon toga priče su izbledele a ljudi su nas ostavili na miru, što nam je oboma odgovaralo. Bez obzira na to kako izgleda, Kesi nije naročito društvena, a nisam ni ja; iako živahna, brza na jeziku i sposobna da razgovara sa svakim, ako može da bira, pre će odlučiti da bude samo sa mnom nego u nekom velikom društvu. Mnogo puta sam prespavao na njenoj sofi. Procenat slučajeva koje smo rešili bio je dobar i stalno je rastao; O'Keli je prestao da preti da će nas razdvojiti svaki put kad smo kasnili s papirologijom. Bili smo na Vejnovom suđenju kad su ga proglasili krivim za ubistvo (o, *jebi ga*, čoveče). Sem O'Nil je nacrtao finu malu karikaturu nas dvoje poput Moldera i Skali (koju i dalje negde čuvam) a Kesi ju je zalepila na kompjuter, pored stikera na kom je pisalo „Nevaljali policajac! Nećeš dobiti krofnu!“

Kad se osvrnem, mislim da je Kesi došla baš u pravo vreme za mene. Moja blistava, autsajderska vizija Odeljenja za ubistva nije uključivala ljude kao što su Kvigli, ogovaranja, beskrajna, rutinska ispitivanja narkomana s rečnikom od svega šest reči i zubima poput zubarske nesreće. Zamišljao sam napregnutu, uzvišenu egzistenciju iz koje je, spremnošću tako jakom da su iz nje vrcale varnice, odstranjeno sve što je sitno i nebitno, a stvarnost me zapanjila i spustila na zemlju, kao dete koje otvarajući veliki i u sjajni papir zapakovani božićni poklon, pronade u njemu samo par vunjenih čarapa. Da nije bilo Kesi, mislim da bih postao nalik na detektiva iz serije *Red i zakon*, onog sa čirevima na želucu, koji misli da je sve vladina zavera.

2.

Slučaj Devlin dobili smo u avgustu, u sredu ujutru. Prema mojim beleškama, bilo je tačno 11.48, tako da su svi ostali bili van kancelarije, na kafi. Kesi i ja smo se uneli u igricu „crviči“ na mom kompjuteru.

„Ha“, ciknula je Kesi, šaljući svog crva ka mom s bejzbol palicom i udarajući ga dok nije pao s litice. Moj crv, Graundsviper Vili, uzviknuo je: „Au, mamina mazo!“ dok je padao u okean.

„Pustio sam te da to uradiš“, rekao sam.

„Naravno“, odvrtila je. „Pravog muškarca ne može pobediti devojčica. Čak i crvi to znaju: samo bi seronja sa orasima umesto muda, šmokljan bez testosterona mogao ...“

„Srećom, dovoljno sam siguran u svoju muškost da me ni najmanje ne pogađa takav...“

„Šššš“, zašištalala je, okrećući mi lice nazad ka monitoru. „Budi dobar dečko. Čuti, budi fin i lepo se igraju sa svojim crvom. Bog mi je svedok da niko drugi neće.“

„Mislim da ću se preseliti negde gde je lepo i mirno, na primer u Interventnu“, odvratio sam.

„Za Interventnu moraš da budeš brz, dušo“, rekla je. „Ako ti treba pola sata da odlučiš šta ćeš s tim crvom u igrici, ne žele te u situaciji s taocima.“

U tom je trenutku O'Keli uleteo u kancelariju i zapitao: „Gde su svi nestali?“ Kesi je brzo pritisnula *Alt* i *Tab*; jedan od njenih crvića